

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש כ שבת תשפג: הדלקת נרות: ירושלים: 4:45 תל-אביב: 5:00 חיפה: 4:50 מוצאי שבת: ירושלים: 5:59 תל-אביב: 6:01 חיפה: 5:59 ר"ת: 6:37

פרשת יתרו

הכרת הטוב והודיה

"להחזיר טובה"...

כשהגיע הרב סעדיה מניר זצ"ל ארצה, הזמינוהו למסור דרשה בביהכ"נ "קהל ציון". תלמידי ישיבה רבים הגיעו לשמוע דרשתו. ומה מאד הופתעו לראות שם גם את הגאון רבי עזרא עטיה זצ"ל שטרח ובא לכבד את הדרשן בנוכחותו.

רבים הביעו תמיהתם בפני רבי עזרא, מדוע הטריח עצמו להיות נוכח בדרשה? השיב להם: כאשר הייתי במצרים לפני עשרות שנים, אכלתי לחם בביתו, עכשיו שהוא כאן באתי להחזיר לו טובה. ראוי שאקשיב לדרשתו כדי שהכל יכירו ערכו כדרשן.

המורה

"גש להודות"...

סיפר הגר"מ אריאל זצ"ל: בראש השנה שחל בשבת בהיותי עם חותני הגה"צ רבי שלום שבדרון זצ"ל בישיבת חברון, קיבלתי עליה לתורה בתפלת מנחה. לאחר קריאת התורה ניגש אלי רבי שלום, ואף שהיה בתענית דיבור אמר לי: "את העליה הזאת סידר עבורך הגאון רבי חיים סרנא, גש אליו ותאמר לו 'ישר כח'..." עד כמה היה חשוב אצלו להכיר בטובה ולהודות, עד שדחה את התענית דיבור שלו בעיצומו של ראש השנה.

הלמות עמלים - ח"ב

"כדי לזכור להודות"...

לאחר שלקה הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל באירוע מוחי והיה משותק בחצי גופו, הביעו הרופאים פסימיות שאין סיכוי שיוכל לכתוב, משום שנגרם נזק כבד לאצבעותיו. אך כידוע בחסדי השי"ת, באופן פלאי חזר לכתוב כמה ספרים.

חלפו שנים, ובאחד הימים זקוק היה רבי חיים לתיקון קל באחד מבגדיו. אחותו הרבנית ברזם לקחה משימה זו, והנה הבחינה כי בכיס מכנסיו תחובה שקית ריקה. היא אמרה לרבי חיים: "מן הסתם אפשר לזרוק את השקית הריקה לפח."

אמר לה רבי חיים: "לא לזרוק! הכנסתי את השקית לתוך הכיס, כדי שבכל פעם שאכנס ידי לכיס, אזכור את החסד שעשה עמי השי"ת, שהיד הזו מתפקדת וכותבת ספרים, ולהודות על כך!"

הלמות עמלים - ח"ב

להכיר ולזכור הטובות שמקבל ממיטבו ולהודות לו על כך!

נלמד מהפסוק: "אשר שם האחד גרשום כי אמר גר הייתי בארץ נכריה ושם האחד אליעזר כי אלקי אבי בעזרי ויצלני..." (פרק יח-ג,ד)

למדנו מפסוקים אלו, כיצד הנציח משה רבינו לדורות, הניסים והטובות שעשה הקב"ה עמו, בכך שקרא לבניו בשמות הממחישים את המצב שהיה נתון בו, ואת ישועת ה' שנעשה עמו, זאת כדי לזכור יום יום תמידין כסדרן את חסדי ה' ואת גודל חובת השעבוד להשי"ת על כך.

נאמר בפסוק: "ויאמר יתרו ברוך ה' אשר הציל אתכם מיד מצרים ומיד פרעה אשר הציל את העם מתחת יד מצרים". על כך אמרו חז"ל (סנהדרין צב). "גנאי הוא למשה וששים ריבוא שלא אמרו 'ברוך' עד שבא יתרו ואמר 'ברוך ה'..." ותמנהו המפרשים: וכי השירה ששרו משה ובני ישראל להקב"ה על הישועה הגדולה בקריעת ים סוף לא נחשבת הודיה? וכי צריך להודות רק בלשון "ברוך"? ומה יש בהודיית יתרו יותר משירת ישראל על גאולתם ממצרים?!

ותירץ הכתב סופר, עפ"י מה שקבעו חז"ל במשנה (ברכות נד). "חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה" וזה בדיוק מה שמצינו אצל יתרו ולא מצינו אצל ישראל, שהרי אחרי שמע יתרו מפי משה את כל מה שעשה ה' למצרים ולישראל, נאמר "ויחד יתרו" שנעשה בשרו חידודין חידודין מיצר על איבוד מצרים (רש"י). ועם שהצטער על איבוד מצרים, בכל זאת התגבר ואמר "ברוך ה' אשר הציל אתכם" והודה בשמחה על הטובה, למרות שהרגיש גם את הרעה למצרים. ואילו ישראל שהודו בשירה על שהצילם מיד מצרים, לא מצינו שבירכו על הרעה שהיתה להם במצרים, ועל זה אמרו חז"ל גנאי לישראל שלא אמרו ברוך ה' כפי שיתרו אמר גם על הרעה.

נוכל להוסיף על תרצו של הכתב סופר, שיתכן כי מטעם זה נהג הלל הזקן בזמן שבית המקדש היה קיים, שהיה כורך מצה ומרור ואוכלם ביחד. מה ראה לעשות כן? אלא לעורר ולרמוז לנו על אותו ענין שנתבעו ישראל שהיו צריכים לברך על "המר" שהיה להם במצרים שמסמל ה"מרור", כמו שהודו וביכרו על הטובה של היציאה לחירות שמסלמת ה"מצה", ולכן כורכם יחד ששום הם לענין ההודיה, כדברי חז"ל: "חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה".

כשהאדם מגיע למדריגה זו להודות להקב"ה על הרע כמו על הטוב - כותב הגאון רבי יעקב ניימן (בספרו דרכי מוסר) - זהו סימן שפשט מעצמו את כל החומירות ואין לפניו אלא הקב"ה, כמו שאמר דוד המלך ע"ה "שויתי ה' לנגדי תמיד". כי כל החיים הגשמיים הם ממנו והלאה. הוא משתמש בכל עניני העולם הזה רק למטרות עבודת ה'. לכן אין הבדל לגביו אם הטוב מביא אותו לעבודת ה' או הרע, ואז פותחים לו למעלה את שערי הצדק ונכנס להודות לה' ונכחו לי שערי צדק אבוא במ אודה... אודך כי ענית..."

עלון "איש לרעהו" פרשת יתרו הוקדש לעילוי נשמות

ר' מרדכי אליעזר הכהן בן ר' שמואל זינדל גרינשפטן ז"ל (י"ב שבט)
ומרת ליבה בת ר' משה ויינשטיין ז"ל (י"ח שבט)

ת.נ.צ.ב.ה.

להזהר שלא לפגוע בכבודם של תלמידי חכמים!

נלמד מהפסוק: "כל הנוגע בהר מות יומת" (פרק יט-יב)

ודרש החפץ חיים (בספרו עה"ת): ומה אם הר שאין בו דעת ואינו מרגיש כלום, מכל מקום נתקדש על ידי קבלת התורה, עד שהזהירו כל ישראל מלנוגע בקצהו, קל וחומר למי שנוגע ופוגע בכבודו של תלמיד חכם, שלמד את התורה גופה, ושיש בו דעת ומרגיש העלבון, על אחת כמה וכמה שהנוגע בו כנוגע בבבת עינו.

אמרו חז"ל בגמרא (שבת קיט): "כל המבזה תלמידי חכמים אין רפואה למכתו". ודקדק רבינו יוסף חיים מבגדד זצ"ל (בספרו בן יהוידע) מה בא לרבות בתיבת "כל"? ומבאר, שבא לרבות שאפילו אינו מבזה בפירוש אלא רק ברמז, גם אז אין רפואה למכתו.

וכדוגמא לכך, הביא הבן יהוידע עובדה שאירעה באחד שהתפלל יום אחד כשליח ציבור בבית הכנסת שהיו מתפללים בו תלמידי חכמים בשחרית. וכאשר הגיע למאמר "תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם", הרים קולו בזה ואמר "תלמידי חכמים מרבים שלום?" בלשון תמיהה, וחזר ואמר תיבת "בעולם" כדבר בפני עצמו ולא משך אותה עם המילה הקודמת לה, והראה בתנועת הגוף כאילו אומר, וכי סלקא דעתך שתלמידי חכמים מרבים שלום, לא יאמר כזאת בעולם, והרב הבין כוונתו לבזות בכך ונידוהו, וזה אין רפואה למכתו שתלמד עליו זכות לפוטרו.

ידועה דרשת רבי עקיבא בגמרא (קידושין נז). בפסוק "את ה' אלוהיך תירא" - לרבות תלמידי חכמים. וביאר כ"ק האדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל (בספרו שפע חיים - ויקהל) שרבי עקיבא דרש כאן שמי שחפץ לזכות ליראת שמים אמיתית, אזי עליו לירא קודם כל מתלמידי חכמים, שכן מי שלא ירא מתלמידי חכמים, וממילא מזלזל בדבריהם. ואינו מכבדם כראוי, סופו יהיה שימרוד גם בהש"ת ויהיה כופר בעיקר.

נלמד זאת מדברי חז"ל בגמרא (שבת קיט): "לא חרבה ירושלים אלא בעוון שביזו בה תלמידי חכמים". אף שהיו לקויים בעבירות חמורות, גילו לנו חז"ל שהמקור והשורש שבגינן נפלו בני ישראל לכזו שפלות, הוא משום שביזו תלמידי חכמים. שכן כל זמן שפשוטי העם כיבדו תלמידי חכמים כראוי. ונרתעו מהם, זכו להארה ממרום ולסייעתא דשמיא שיוכלו ללכת בדרכי ה'. ואולם כשביזו תלמידי חכמים, הסתלקה מהם ההשגחה העליונה, וממילא נפלו בכל העבירות החמורות, וזה שגרם לחורבן עיר הקודש.

הגאון רבי יצחק הוטנר זצ"ל עמד (בספרו פחד יצחק - שבועות) על גודל החובה לכבד את חכמי התורה. וכך כתב: "יעויין לשונו הזהב של הרמב"ם שכתב במנין המצוות, דבהלכות תלמוד תורה ישנן שתי מצוות: אחת של לימוד, ואחת של כבוד חכמי התורה. מתוך סידורם של ההלכות הללו יש לעמוד על נקודה נפלאה בענין זה, כי הלכות כבוד תלמיד לרב לא נקבעו בתור ענף פרטי ומיוחד למצות כבוד חכמי התורה בכלל, אלא שנקבעו בין הלכות תלמוד תורה ממש".

עוד כתב (שם): "מעמד הר סיני ומתן תורה קשורים הם כשלהבת בגחלת כדרך שענין הכבוד וענין התורה כרוכים הם זה בזה לדורות". וכן: "כל כמה שסובלים אנו מהתמעטות התורה, הרי אנו סובלים פי כמה מהתמעטות של כבוד התורה".

"הזהירו בגחלתן של תלמידי חכמים..."

סח הגאון רבי אברהם פולק זצ"ל (רבה של בוניאד): בחג השבועות נהגו לקשט את בית הכנסת בפרחים וענפי אילנות לזכר פריחתו של הר סיני בעת מתן תורה. ומעל מקומו של בעל ה"חתם סופר" יצרו מעין חופה מענפים מוריקים משובצים פרחים והיה יושב בה כבאפריון.

פעם השגיח אחד הגבאים על חבורת המקשטים, ולא הניחם להעמיד את החופה מעל מושב החתם סופר. בערב החג עלה החת"ס לבית הכנסת וראה שמושבו לא קושט. הבלג ולא אמר דבר.

אך כבר שנינו (בברכות יט.) שהפוגע בתלמיד חכם. תובע הקב"ה עלבונו. באותו חג נשרף ביתו של הגבאי כליל. כששמע זאת החת"ס הפטיר: "הוא שלל ממני את ביתי, והשי"ת לקח ממנו את ביתו".

גליון "הסופר" - הגדת החת"ס

"זוהי היד שהכתה..."

בעת שהכריז הגרי"ל דיסקין זצ"ל בירושלים על האיסור החמור והחרם על בתי הספר שפתחו ה"משכילים", שלח את תלמידו הגרי"ח זוננפלד זצ"ל לפרסם את האיסור והחרם ברבים. לאחר שהכריז על החרם בבית הכנסת "החורבה", התנפלו עליו קבוצת בריונים והיכוהו מכות נמרצות.

והנה כעבור מספר חודשים, נודע שהתמוטט בית על יושביו בעיר יפו. מן המפולת הוצאו הרוגים ופצועים רבים, בהם קטועי יד ורגל רח"ל. יד קטועה אחת הובאה לפני המרא דאתרא של יפו, הגאון רבי נפתלי הירץ זצ"ל, ומצא שעל אחת האצבעות ענודה טבעת, עליה חקוקים היו שתי אותיות. רבי נפתלי הכיר מיד מיהו בעל הטבעת וקרא בהתרגשות: "הן זוהי היד שהכתה את רבי יוסף חיים זוננפלד, וזה עונשה, כמו שכתוב "זרוע רמה תשבר"... הקב"ה משלם לרשע כרשעו.

הלמות עמלים - ח"ב

"מסופקני האם הבית יחזיק מעמד..."

סיפר הצדיק רבי מאיר אבוחצירא זצ"ל: בדרכו לארץ ישראל הזדמן אמור"ר הבבא סאלי זצ"ל לאלג'יר, בה נערכה סעודה גדולה לכבודו, בהשתתפות מספר אנשים מחשובי העדה. כטוב לבם ביין, קם אחד המשתתפים ונשא דברים. בתוך הדברים, נשמעו מפיו דיבורים מבזים על אחד מהצדיקים.

כששמע הבבא סאלי את דבריו נחרד ואמר: "איך יתכן שכך מדברים על יהודי צדיק". הוא קיצר את הסעודה, בירך ברכת המזון ומיהר לעזוב את הסעודה. כשעמד לצאת מהבית בחפזו, התבטא: "מסופקני אם בית כזה שדיברו בו דברי גנות על צדיק, יחזיק מעמד".

והנה כעבור שלושה חודשים, נחרדו העוברים ברחוב לחזות כיצד מתמוטט לפתע אותו בית ללא כל סיבה נראית לעין, ורק בנס ובס"ד לא אירעה פגיעה בנפש בקריסת הבית.

תולדות הבבא סאלי

"עד שתגיעו למקומו..."

הגיעו פעם עסקנים לפני הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל וביקשו ממנו היתר לצאת נגד אחד האישים התורניים המקיים בתפלתו הנהגה מסויימת שהיא לכאורה נגד ההלכה...

השיב להם רבי שלמה זלמן: "שימו לב כיצד נראית ברכת המזון שלו. גם שימו לבכם להקפדותיו ביתר דיני התורה. האם מצאתם בו עבירה כלשהי נוספת?"

שבו ושאלו העסקנים את רבי שלמה זלמן: מה הקשר בין זה ובין בקשתם לצאת נגד האישיית ההיא?

הגיב להם רבי שלמן זלמן: הרי חז"ל קבעו לנו חוק בל יעבור, שעבירה גוררת עבירה, ואם המעשים שלו בענין התפלה הזו בגדר עבירה, היה צריך להגרר לעבירה נוספת, ואם אנחנו רואים בעינינו שמדובר בצדיק גדול, סימן שגם בהנהגה המסויימת שנוהג בתפלותיו אין פגם...

מצוה חמורה ונשגבה זו של כיבוד אב ואם נלמדת מהפסוק: "כבד את אביך ואת אמך למען יאריך ימך..." (פרק כ-יב) !

ואמרו חז"ל (תנחומא קדושים טו): "בא וראה, מצות כיבוד אב ואם כמה חביבה לפני הקב"ה, שאין הקב"ה מקפח שכרו בין צדיק בין רשע. מנלן? מעשו הרשע, על שכיבד את אביו, נתן לו הקב"ה את כל הכבוד הזה [בכרות יצחק]... ומה אם רשע זה, על שכיבד את אביו, מה פרע לו הקב"ה. המכבד את אבותיו ועושה מצוות אחרות על אחת כמה וכמה".

יש לברר: האם חייב לכבד את אביו רק כאשר "עושה מעשה עמך", אבל כשהוא רשע אינו חייב לכבדו, או שבכל מקרה חייב לכבדו?

דעת הטור (יו"ד סימן ר"מ) ו**הרמ"א** (שם) שאין צריך לכבד אביו רשע. אך **הרמב"ם** (פ"ו מהל' ממרים הל' יא) פסק: "אפילו היה אביו רשע ובעל עבירות, מכבדו ומתירא ממנו". וכן נפסק **בשו"ע** (יו"ד סימ' ר"מ-יח).

ולכאורה יש להוכיח כדעת הטור והרמ"א ודלא כדעת הרמב"ם מגמרא (סנהדרין מז): "נבזה בעיניו נמאס" - זה חזקיהו מלך יהודה, שגרר עצמות אביו על מיטה של חבלים [והודו לו חכמים]. ופירש רש"י: "דרך בזיון, מפני שהיה אביו רשע... ומפני כבוד אב נמי ליכא למיחש, דנשיא בעמך כתיב, בעושה מעשה עמך"... ובאמת מגמרא זו הקשו האחרונים (תנא"י, מהר"ם שיק, החיד"א ב"דבש לפי", **יערות דבש וחתם סופר**) על הרמב"ם, לשיטתו, היאך עשה כן חזקיהו ולא חש לכבוד אביו?

על קושיה זו תירצו מספר תרוצים: (א) יש לחלק בין רשע בחייו שחייב בכבוד אביו, לבין אחר מותו שאינו חייב בכבודו.

(ב) **הלימוד** "מנשיא בעמך" - שעושה מעשה עמך, הוא רק לענין כיבוד, שאין צריך לכבדו. אך לצערנו אסור גם כשאנו עושה מעשה עמך, וחזקיהו הרי ביזה אביו לאחר מותו שאין לו צער.

(ג) **מה** שמחייב הרמב"ם לכבד אביו רשע הוא רק באופן שלא מפורסם שאביו רשע, ולכן צריך לכבדו משום "מראית העין", אך אם הוא רשע הידוע לכל, כמו אחז אביו של חזקיהו, אין צריך לכבדו.

נוכל להביא ראיה לתרוץ הראשון ולתרוץ השלישי מדברי חז"ל במדרש רבה (בראשית לט-ז) וכך אמרו חז"ל: "לפי שהיה אברהם אבינו מפחד ואומר, אצא ויהיו מחלליני בי שם שמים ואומרים הניח אביו והלך לו לעת זקנתו. אמר לו הקב"ה: "לך" - אני פוטרך מכיבוד אב ואם, ואין אני פוטר לאחר מכיבוד אב ואם, ולא עוד אלא שאני מקדים מיתתו ליצאתך".

רואים מכאן שעיקר פחדו של אברהם לא היה ממה שאינו מכבד את אביו [שהיה רשע], אלא מזה ש"יאמרו" כן, והיינו מראית העין [כתרוץ השלישי]. והקב"ה הבטיח שיקדים מיתתו של תרח קודם יציאתו [והוא כתרוץ הראשון שאחר מיתתו אין צריך לכבד אביו רשע].

ואגב: עפ"י ב' התרוצים האחרונים, נוכל ליישב גם מה שלכאורה קשה על שיטת הסוברים שאין צריך לכבד אביו רשע, ממה שאיתא **בזוהר הק'** (ויצא - דף קסד) שאף שרחל התכוונה לטובה, לעקור אביה מעבודה זרה, בכ"ז נענשה שמתה בלידת בנימין בגלל שציערה את אביו, והרי היה רשע?!

אך לפי ב' התרוצים לא קשה: (א) כי לצער אסור אף ברשע. (ב) בשלב זה עדיין לבן לא היה ידוע ברשותו וממילא נותר חסרון "דמראית העין".

האם "כיבוד אב" ידחה תלמוד תורה?

סיפר הגר"א פולק שליט"א (משגיח ישיבת סלבודקה): כאשר הגיעו הורי מהגולה, היו ללא רכוש, ללא דירה וללא ידיעת השפה. אני הייתי כבר בארץ כשנתיים וידעתי את השפה יכולתי לעזור להם. אך לשם כך נדרש הייתי ליטול פסק זמן מלימודי בישיבת סלבודקה כדי לסייע בהתאקלמות ההורים, ועלי להעדר כחודש ימים מהישיבה.

ניגשתי לראש הישיבה הגאון **רבי אייזיק שר** זצ"ל להוועץ עמו וליטול רשות. הוא השיב שלכאורה ראוי ונכון לעשות כן. אך הוסיף: "יש לי רק שאלה אחת אותה עליך לשאול את החזון איש והיא: בשו"ע הגר"ז בהלכות "תלמוד תורה" כתוב שהחייב של האדם בתלמוד תורה הוא לדעת כל התרי"ג מצוות עם הטעמים שלהם וההלכות כדוגמת ה"בית יוסף" עם ה"טור". כל זמן שאדם לא זכה לכך הוא פטור ממצוות שמונעות ממנו לדעתן.

"**לאור** זאת" - אמר רבי אייזיק - "יש לשקול האם מותר לך לבטל מתורתך פרק זמן מסויים, בשביל מצוה כזו כמו כיבוד אב ואם?"

עשיתי כעצתו ונכנסתי אל החזון איש וגוללתי לפניו את המצב ואת השאלה ששאל רבי אייזיק שר. שמע החזון איש, חשב והגיב: "נו, אבל דרך העולם הוא שילד עושה זאת עבור הוריו..."

שבתי אל רבי אייזיק ושחתי לפניו את תשובת החזון איש. הוא אמר לי: אבאר לך כוונתו, וכי שאלת אותו מה דרך העולם? הלא שאלת הלכה של תלמוד תורה. אלא כוונתו היתה שזו אמת-המדה: כל דבר שבן עושה להוריו דוחה תלמוד תורה!

הלמות עמלים

מכבדם בחייהם ובמותם...

סיפר הגר"ח סופר שליט"א: זהירותו של הגאון **רבי יהודה צדקה** זצ"ל במצות כיבוד אב ואם, קשה לי לתאר... כמה השתדל בכבודם ולגרום להם נחת רוח מרובה. אף הוא היה מתכוון בשיעורים ובדרשות שהיה נותן, שיהיה בזה נחת רוח להוריו הקדושים בראותם ובשומעם שבנם מרביץ תורה. מכבדם בחייהם בהפלגה ואף אחר מותם בלימוד בקדושה ובטהרה שעשה לעילוי נשמתם הטהורה.

נר יהודה

"האם לפתוח את תיק האימוץ?"

המעשה המאלף שלפנינו אירע לפני כשלושים שנה ופורסם לאחרונה. נביאו בתימצות: בת מהסמינר ניגשה למחנכת שלה ואמרה לה לתדהמתה: "את יודעת מורתי שאני 'מאומצת'. לאחר לידתי, הורי מסרו אותי לאימוץ". הוסיפה התלמידה ושאלה: "בחודש שבט אני נהיית בת 18 ועפ"י חוק אוכל לפתוח את תיק האימוץ ולדעת מי הם הורי האמיתיים. אמנם הורי המאמצים לא "מתלהבים" מזה, אך אני מאוד סקרנית לדעת מי הם. האם כדאי לי לעשות את זה?"

השיבה המחנכת: "זו שאלה כבידת משקל וצריך לשאול אדם גדול". ואכן דיברה המחנכת עם ת"ח המקורב **להגרי"ש אלישיב** זצ"ל והלה הסכים להציג את השאלה לפניו. כשהודיעה המחנכת לתלמידה שישאלו את הרב אלישיב, אמרה: "אני רוצה גם להיות שם ולשמוע בעצמי את תשובתו". ואכן הם עלו לביתו של הרב אלישיב והבחורה עצמה פירטה את השאלה לפני הרב.

נענה הרב אלישיב ואמר: "את בהחלט רשאית לפתוח את תיק האימוץ". אך מיד הוסיף: "אבל עליך לדעת שכאשר תגלי מי הורידך, יחולו עליך כל ההתחייבויות שבן חייב בכיבוד הוריו! האם את מסכימה?" - "כן" - ענתה הבת. המשיך הרב אלישיב: "אבל דעי לך שהורים המוסרים ילדיהם לאימוץ, הם לפעמים חולים, או משוגעים ושוטים, האם גם במצב כזה את מסכימה לדעת מי הם, ואז להתחייב בכל דיני כיבוד אב ואם?" כאן פרצה הבת בבכי באומרה: "למה שאכבד אותם, הם לא עשו מאומה בשבילי..."

הסביר לה הרב אלישיב: "בנים חייבים בכיבוד הורים לא רק על מה שנתנו להם, אלא על עצם זה שהביאו אותם לעולם! האם את מוכנה להתחייב בכיבוד ההורים בכל מצב שיהיו?" השיבה הבת בהססנות: "אני לא בטוחה..." "אם כן" - פסק "אל תפתחי את תיק האימוץ כי זה ספק דאורייתא!"

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

לחדד את המבט!

כזה שמוגדר בעגה המקצועית "Clarity" (צלול).

הוא מיהר עם המציאה המדהימה לבית פנימה. מאחר שחשש שהפועלים - שהסתובבו בבית - יבחינו במציאה המדהימה הסתגר בחדר האמבטיה ושם בחן שוב ושוב את האבן היקרה.

לפתע, בשבריר שנייה של חוסר-זהירות, נפל היהלום לתוך בית הכבוד. דיוויד פקר את ידיו בייאוש מושלם ופרץ בזעקה גדולה ומרה. כל מי ששהה בבית רץ היסטריית לכיוון חדר האמבטיה שם פגש את בעל הבית מייבב בבכי.

הנוכחים שמעו מה קרה ולאחר שחלף הרגע הראשון של התדהמה שאלו אותו: נו, אז למה אתה לא מוציא משם את היהלום הענקי? דיוויד הזדעזע מעצם השאלה: זה מלוכלך! זה מגעיל!!! - - -

* * *

עם יד על הלב: **נשמע הגיוני לוותר על מיליוני דולרים בגלל קצת לכלוך?** במחילה, מי מאתנו לא היה תוחב את ידיו פנימה כדי לשלוף את היהלום היקר ששוקל יותר משש מאות גרם?!

והמשל הזה ממש חיזור לעומת הנמשל: **כיון שכל יהודי שווה הרבה יותר מהיהלום היקר ביותר!** אם ננסה לפרוט את ערכה של נשמה יהודית למספרים, נתחיל **במיליונים**, נמשיך **במיליארדים**, לא נעצור **בקווינטיליונים** ואף נגיע **לאוקטיליונים**. אבל מהר מאוד נקלוט שמספרים כלל לא מסוגלים להכיל את הערך הגבוה הזה - כי נשמה היא דבר רוחני, נצחי, ללא שיעור וללא גבול!

אז לא נעצור לשנייה כדי לאסוף נשמות על אם הדרך - ללא מאמץ מיוחד מצדנו?!

אף אחד לא דורש מאיתנו טוס לאילת כדי להרצות שם בסמינר של מתקדמים. אנחנו יכולים לקרב יהודים בכל יום, בכל עת, בכל שעה ובכל מקום!

אם ההסתכלות שלנו על המושג "יהודי" תהיה נכונה, נמצא את עצמנו מקרבים יהודים בכל הזדמנות יומיומית שנקרית בפנינו.

והיה שכרנו רב!

קירוב ללא "קירוב" לא דורש כמעט מאמץ, אבל הוא כן דורש לחדד את המבט אודות עצם מהותו של "יהודי". רק כך יהי' באמת איכפת לכל אחד ממצבו הרוחני של הזולת.

בעל '**אבני נזר**' זצ"ל, שמע פעם כיצד יהודי מזכיר את זולתו בתואר '**רשע**' ואף משגר לו ברכה "חמה" בנוסח '**ימח שמו וזכרו**'... (השם ישמור ויציל)

ה'אבני נזר' נודע בגאונותו המופלגת, וגם כאשר ביקש להוכיח יהודי עשה זאת בגאונות:

האם ידוע לך - פנה ושאל - מה דינו של מומר שמת בלי בנים? הלה לא היה בדיוק למדן והוא שתק. **הטור והשולחן ערוך** (אבן העזר סי' קנ"ז סעי' ד') - השלים הרבי את התשובה - פוסקים שמומר שמת בלי בנים, אשתו חייבת בחליצה. והלוא חליצה משמשת במקום יבוס, ומה תכלית מצוות יבוס? **"ולא ימחה שמו מישראל"**! (דברים כה, ו) וזה נאמר על מומר, אז איך מלאך ליבד לאחל 'ימח שמו' ליהודי?!

* * *

נשאלת השאלה: **מדוע זה אכן כך? האם לא מגיע לו לאותו מומר, או לאותו חוטא ומחטיא, שימחה שמו מישראל ומהעולם כולו?!**

האמת ניתנת להיאמר: השאלה הזו יכולה להישאל רק מתוך חוסר הכרות עם מהותו ומציאותו של המושג "**יהודי**".

לכל יהודי יש ניצוץ אלוקי בקרבו, נשמה שאין לנו את הכלים לאמוד את יקרה וחשיבותה. כל יהודי הוא יהלום יקר ביותר - גם אם הוא מכוסה בשכבות של בוץ. מתוך כך ברור שלא לנו הזכות לפסוק על יצור שכזה 'ימח שמו' - גם אם לפי ראות עיננו בלתי ניתן להסיר ממנו את שכבות הזוהמה!

משל למה הדבר דומה:

'**דיוויד סליפר**' ידע שהוא מתגורר באזור של מכרה יהלומים עתיק, אך לא חלם שבמהלך חפירות תמימות להרחבת ביתו ימצא את היהלום הגדול ביותר: 3,109 קראט - גדול יותר בשלוש קראט מה"קולינג" של מלכת אנגליה. וזה לא היה רק יהלום גדול, אלא גם בעל רמת הצלילות הגבוהה ביותר,

**היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! מקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il**